

Krajinná ekológia pre udržateľné životné prostredie a kultúru

V poradí už 8. svetový kongres Medzinárodnej asociácie pre krajinnú ekológiu (IALE) sa konal v hlavnom meste Číny, Pekingu, od 18. až 23. augusta 2011. Pre krajinu akou je Čína, bol názov podujatia – *Krajinná ekológia pre udržateľné životné prostredie a kultúru* – veľmi výstižný. Čína s rozlohou 9 596 960 km² je taká veľká ako USA alebo celá Európa až po Ural. Čína má v súčasnosti viac ako 1,3 miliardy obyvateľov, čo z nej robí najľudnatejší štát sveta. Úradným jazykom je čínština, ale žije v nej asi 55 rôznych etnických menšín. Väčšina Číňanov obýva východnú oblasť – úrodnú Veľkú čínsku nížinu. Na juhozápade sa nachádza Tibetská náhorná plošina, ktorú z južnej a juhozápadnej strany obklopujú Transhimaláje a Himaláje, kde sa v nadmorskej výške 8 848 m vypína najvyšší bod krajiny i sveta Mount Everest. V Číne teda dominuje multikulturalita a vysoká diverzita prírodných podmienok.

Organizátori svetového kongresu

8. svetový kongres IALE usporiadala Čínska asociácia pre krajinnú ekológiu, Ekologická spoločnosť Číny v spolupráci a s podporou ďalších čínskych univerzitných a akademických pracovísk. V posledných rokoch môžeme sledovať v Číne nebyvalý rozvoj vedy, vrátane krajinnej ekológie. A aj to bol jeden z dôvodov, že sa Čína už v roku 2007, počas 7. svetového kongresu IALE 2007 vo Wageningene (Holandsko), uchádzala o zorganizovanie tohto podujatia. Vedeckými koordinátormi 8. svetového kongresu IALE boli Bruce Jones, vedúci pracovník Amerického geologického prieskumu, ktorý bol v rokoch 2007 až 2011 prezidentom IALE a Bojie Fu, profesor krajinnej ekológie Výskumného centra pre ekologické a environmentálne vedy Čínskej akadémie vied a viceprezident IALE pre funkčné obdobie 2009 až 2013.

Miesto kongresu – Peking

Podľa aktuálnych údajov na Wikipédii má Peking ako metropolitná oblasť 11,24 mil. obyvateľov, čím sa zaraďuje na priečku 25. najľudnatejšieho mesta sveta. Naši sprievodcovia v Číne nám však potvrdili, že v skutočnosti má táto metropolitná oblasť už viac ako 18,5 mil. obyvateľov. Peking prešiel búrlivou históriou, ktorej začiatky môžeme pozorovať už v polovici 3. tisícročia pred Kr. V 13. storočí mesto bolo vydrancované vojskami Džingischána. Počas ďalších dvoch storočí sa spamätávalo z porážky, aby sa v 15. storočí stalo najdôležitejším mestom celej Číny.

K významným zmenám v Pekingu došlo najmä za posledných 60 rokov. Komunisti významne pretvorili mesto na svoj obraz, strhli veľa oslavných obličiek, zbúrali vonkajšie hradby, chrámy, vybudovali široké bulváre a moderné sídliská. Stará tradičná zástavba bola už z veľkej

časti zlikvidovaná a v tomto trende sa stále ešte pokračuje.

8. svetový kongres IALE sa uskutočnil v areáli Letných olympijských hier, ktoré sa konali v Pekingu v roku 2008. Pre Peking to znamenalo ďalšie prelomové obdobie v jeho histórii. Vďaka nim sa prebudovala veľká časť tejto metropoly, vznikli nové štvrte, trasy metra a, samozrejme, aj športoviská. Výstavba areálu si vyžiadala zburanie veľkých plôch staršej obytnej zóny. Zo stavieb v rámci areálu Letných olympijských hier sú známe napr. vtáčie hniezdo, plavecký štadión a svetielkujúca veža. Kongres sa realizoval v bývalom Presscentre olympijských hier, ktoré dnes slúži ako miesto mnohých vedeckých a odborných podujatí.

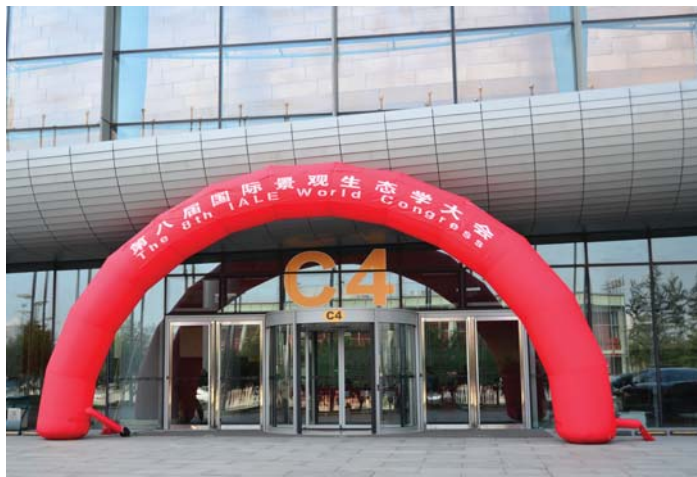
Priebeh a zhodnotenie kongresu

Svetové kongresy IALE predstavujú prestížne krajinnoekologické podujatia a konajú sa každé štyri roky. Kongresy vždy dávajú účastníkom jedinečnú príležitosť získať obraz o súčasnom stave a perspektívach smerovania krajinnej ekológie vo svete a vytvorí priestor na nadviazanie kontaktov a osobných stretnutí krajinných ekológov zo všetkých kontinentov. Aj na tomto, 8. svetovom kongrese, si mohli účastníci vypočuť v rámci plenárnej časti a v rámci sympózií prednášky svetových renomovaných krajinných ekológov. Tieto boli venované zásadným témam krajinnej ekológie. Z množstva prednášok vyberáme:

- úvodné plenárne prednášky – **Richard Forman**: *Landscape Ecology Principles Incorporated into Other Fields for Solutions on the Land*, **Paul Opdam**: *Planning for landscape services: linking human benefits to landscape systems*, **Jianguo Wu**: *The State-of-the-Art of Urban Landscape Ecology: Key Issues and Future Directions*, **Joan Iverson Nassauer**: *Ecological design: Marking landscapes to protect ecosystem services*

- záverečné plenárne prednášky – **Dr. Robert Costanza**: *Landscapes for sustainable well-being of humans and the rest of nature*, **Gloria Pungetti**: *Biocultural diversity for sustainable cultural, sacred and ecological landscapes*, **Bojie Fu**: *Landscape Ecology for Sustainable Environment*.

Kongres bol tematicky zameraný na tieto oblasti: resiliencia a adaptačná kapacita sociálno-ekonomických krajinných systémov; obnova biodiverzity a jej prispôsobenie sa klimatickým zmenám; krajinnoekologická ekonómia: hodnotenie ekosystémových služieb v krajine; adaptačný manažment krajiny: prehodnotenie prístupov k monitoringu a indikátorom, a aj k úlohe modelov; krajinná ekológia a jej aplikácia v chápaní kultúrnej krajiny, ako aj spracovanie pôvodných poznatkov o krajine; krajina a človek: prepojenie vnímania povrchov krajiny a

Vstupný portál 8. svetového kongresu IALE

Plenárneho zasadnutia sa zúčastnili renomovaní svetoví krajinní ekológovia (zľava: Bojie Fu, Shirong Liu, Changqing Song, Richard Forman, Yonglong Yu, Bruce Jones, Guotai Zhuang, Felix Kienast)

Významný svetový krajinný ekológ Richard Forman na plenárnej prednáške 8. svetového kongresu IALE

Foto: Eva Paudříšová

Foto: Eva Paudříšová

Foto: Eva Paudříšová

kvality života človeka (vrátane urbánnych priestorov); udržateľná energia a udržateľná krajina; genetika krajiny (aplikácia sieťových teórií, zachovanie konektivity); multifunkčná krajina; krajinná ekológia a ekosystémové poruchy; krajinná ekológia a udržateľnosť pobreží a morí.

Hodnotenie kongresu

Podľa záverečného zhodnotenia organizátorov sa tohto svetového kongresu zúčastnilo cca 850 účastníkov. Najviac účastníkov bolo z Ázie 554 (65 %), potom nasledovala Európa 139 (16 %) a Severná Amerika 80 (9 %). Okrem toho 11 účastníkov bolo z Oceánie, 11 z Afriky a 9 z Južnej Ameriky. Najvyšší počet účastníkov, a to 465, bol z hostujúcej krajiny Číny. Pre porovnanie uvádzame, že na predchádzajúcom 7. svetovom kongrese sa zúčastnilo cca 750 účastníkov.

Okrem plenárnych častí kongresu sa uskutočnilo 35 sympózií. Spolu bolo prezentovaných 529 prezentácií a 133 posterov. Celkový počet abstraktov publikovaných v zborníku abstraktov bol 765. Najviac prezentácií a posterov sa zaoberalo urbánou ekológiou (spolu 137). Nasledovali tieto témy: biodiverzita a kultúra (121), plánovanie a manažment (96), vody a hydrologia (84), ekosystémové služby a ich hodnotenie (67), zmeny štruktúry krajiny (57), štruktúry a procesy (49) a zmeny klímy (47). Bolo preto veľmi náročné vybrať si z bohatého programu kongresu to najzaujímavejšie, keďže paralelne prebiehali prednášky vo viac ako 10 rôznych miestnostiach. V rámci sympózií bolo z hľadiska počtu príspevkov najväčším sympóziom SURE (Society for Urban Ecology) – Spoločnosť pre urbánu ekológiu, ktorá dohliada na rozvoj poznatkov o urbánnej ekológii a zabezpečuje ich implementáciu v praxi. Prostredníctvom SURE sa posilňuje kontakt a dialóg medzi vedcami (výskumníkmi) zainteresovaných akademických komunít a zástupcami z praxe, a to v širokom medzinárodnom inštitucionálnom kontexte. SURE sympóziom organizoval profesor Jürgen Breuste z Rakúska a prebiehalo ako jediné kontinuálne počas celého svetového kongresu. Členilo sa na samostatné tematické bloky a v rámci neho odzneli prezentácie 50-tich účastníkov.

Slovenskí krajinári na kongrese

Ajslovenskí krajinári ekológovia vystúpili s dvomi prednáškami v rámci sympózia SURE. Okrem toho slovenskí účastníci na kongrese prezentovali 1 ďalšiu prednášku a 5 posterov. K 8. svetovému kongresu IALE pripravili brožúru Kozová, Hrnčiarová et al. *History and Current State of Landscape Ecology in Slovakia*. Spolu sa na kongrese distribuovalo 280 kusov tejto 34-stranovej publikácie, predstavujúcej vývoj slovenskej krajinej ekológie, jej prínos k medzinárodnej spolupráci, vrátane vzniku IALE. Brožúrka tiež poskytuje prehľad o medzinárodných sympóziách organizovaných pravidelne každé tri roky na Slovensku a úlohách či poslani Slovenskej asociácie pre krajinnú ekológiu (IALE-SK). Doplnená je predstavením inštitúcií zaoberajúcich sa krajinou ekológiou na Slovensku.

Záverečnú diskusiu Svetového kongresu za okrúhlym stolom viedli špičkoví odborníci zo všetkých častí sveta, ktorí predstavili svoje vízie hlavných úloh krajinej ekológie a jej budúce smerovanie. Organizátori kongresu v rámci záverečného zhodnotenia uviedli aj 10 „najhorúcejších“ kľúčových slov, ktoré boli použité v zaslaných abstraktoch. Najfrekvencovanejšími kľúčovými slovami boli: mesto/urbánný (158), biodiverzita (148), krajinná štruktúra (130), plánovanie, návrhy, manažment (127), ekologické hodnotenie a ekosystémové služby (125), procesy v krajine (111), lesy (95), zmeny v krajine (81), voda, hydrologický (65) a modelovanie a simulácia (61). Veľmi malá pozornosť bola venovaná pobrežným zónam.

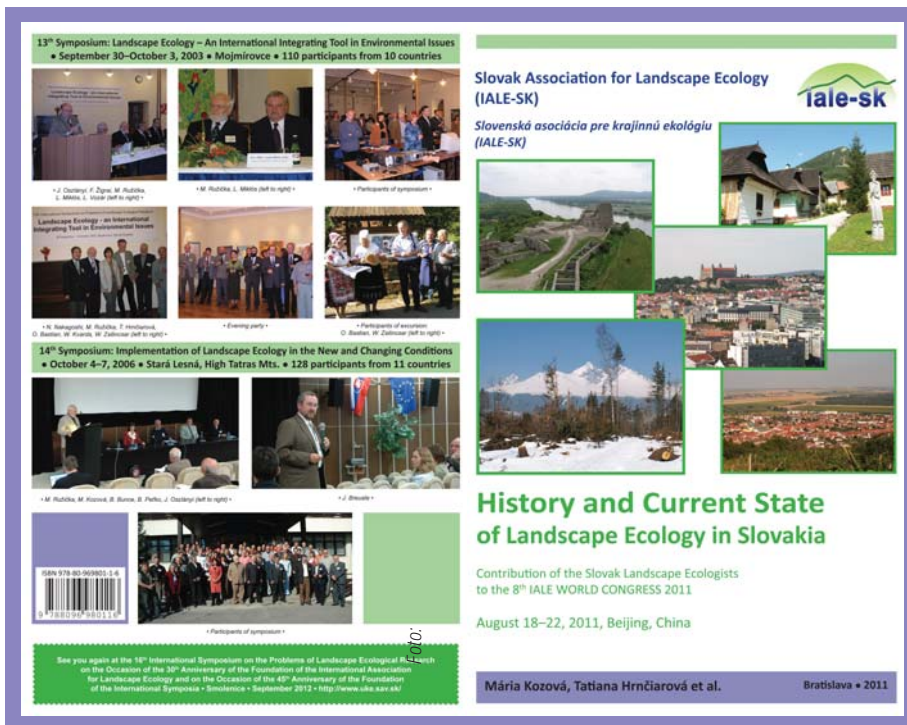
Sprievodné podujatia svetového kongresu

V rámci plenárneho zhromaždenia boli predstavení novozvolení funkcionári IALE. Novým prezidentom na funkčné obdobie 2011 až 2015 sa stal Felix Kienast (Švajčiarsko), ktorý bol dlhoročným hlavným redaktorom Bulletinu IALE. Funkciu generálneho sekretára bude zastávať Thomas C. Edwards (USA). Aj na ďalšie funkčné obdobie bol zvolený doterajší pokladník Ralf-Uwe Syrbe (Nemecko). Hlavným redaktorom Bulletinu sa stal Benjamin Burkhard (Nemecko). Dva posty viceprezidentov budú v najbližšom štvorročnom období zastávať

Foto: Eva Paudítšová

Veľký čínsky múr bol zapísaný do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva v roku 1987. Záber je z lokality Badaling

Titulná strana brožúry o slovenskej krajinej ekológii pripravenej k 8. svetovému kongresu IALE

Giovanni Zuzlini (Taliansko) a Jean Paul Metzger (Brazília). O organizáciu ďalšieho 9. svetového kongresu IALE 2015 prejavili záujem americkí a švajčiarski krajinári ekológovia.

Kvôli úplnosti treba dodať, že pred oficiálnym začiatkom 8. svetového kongresu sa konalo 5 intenzívnych kurzov zameraných na rozvoj udržateľných urbánnych priestorov, výskumné metódy a rozvoj „kariéry“ v krajinej ekológii, krajinné modely/schémy, analýzu konektivity a priestorové modelovanie dynamiky lesnej krajiny. Účastníci kurzov (doktorandi, mladí vedeckí pracovníci, učители vysokých škôl) získali o ich absolvovaní certifikáty. Jeden deň kongresu bol venovaný odborným exkurziám. Výber exkurzií bol veľmi pestrý a účastníci mali možnosť vidieť mnohé kultúrohistorické miesta v Pekingu a jeho okolí, prípadne navštíviť ekofarmy alebo významné lokality rôznych typov mokradí. V stánkoch renomovaných nakladateľstiev (napr. Springer, Cambridge Studies in Landscape Ecology, Oxford) si bolo možné zakúpiť tituly kníh, zborníkov a časopisov súvisiacich s krajinou ekológiou.

Pozn.: Podrobné informácie o priebehu 8. svetového kongresu IALE 2011 (zoznam sympózií, otvorených zasadnutí a workshopov) sú zverejnené v Bulletinu IALE (Vol. 29 no. 3 Sept 2011).

Mária Kozová, Katarína Pavličková a Eva Paudítšová